

- здійснювати управління процесом створення, реалізації та контролю з виконання стратегічного плану інформатизації закладу, яке забезпечує досягнення поставлених цілей;

- підтримувати використання науково-обґрунтованих, перевірених практикою методик застосування ІКТ у виробничому процесі.

Підсумовуючи усе вищесказане з даного напрямку та практичної діяльності, слід зазначити, що основна мета впровадження новітніх технологій в управлінській діяльності фармацевтичним закладом є створення єдиного інформаційного середовища, у якому враховані всі необхідні та достатні вимоги для управління цим закладом. Підготовка керівників до сучасного управління фармацевтичного підприємства за допомогою ІКТ є дієвим складником ефективного та раціонального виробничого менеджменту.

ЕТАПИ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТНИМИ РИЗИКАМИ

Деренська Я. М., Мукалова М. В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

kaf.yep@nuph.edu.ua

Вступ. Здійснення підприємницької діяльності відбувається в умовах зростаючої невизначеності. Саме невизначеність стану зовнішнього середовища та внутрішньої ситуації змушує підприємця брати на себе ризик, який може зумовлювати як виграш, так і втрати. На сьогодні має місце неоднозначність у тлумаченні поняття «ризик» вітчизняними та зарубіжними вченими. Так, розрізняють такі підходи до інтерпретації даної категорії: ймовірність здобуття небажаного або сприятливого позитивного результату; невизначеність майбутнього стану, внутрішньої ситуації та зовнішнього середовища, невпевненість у результаті; діяльність, пов'язана з подоланням невизначеності у ситуації неминучого вибору, в процесі якої є можливість кількісно та якісно оцінити ймовірність досягнення передбачуваного результату та відхилення від мети [2-3].

В економічній літературі дуже поширений підхід до трактування ризику як ймовірності недоотримання прибутку, втрати ресурсів чи отримання збитку в результаті здійснення певних дій, операцій в тому чи іншому напрямі підприємницької діяльності. Але на практиці існують випадки, коли ризик стає джерелом отримання додаткового підприємницького прибутку.

Реалізація проектів формує власні уявлення щодо сутності ризиків [1; 4]. Процеси прийняття проектних рішень відбуваються, як правило, в умовах ризику і невизначеності, наявність яких зумовлюється такими чинниками:

- відсутністю повної і точної інформації про продукт проекту, внутрішнє і зовнішнє середовище реалізації проекту, неможливістю точної оцінки всіх параметрів проекту;
- постійною присутністю елемента випадковості, тобто неможливістю спрогнозувати чи передбачити всі чинники, які тією або іншою мірою можуть впливати на проект;
- наявністю суб'єктивних чинників, пов'язаних із можливою відмінністю інтересів учасників проекту чи дій структур і організацій, які так чи інакше причетні до реалізації проекту.

Це викликає необхідність виявляти й ідентифікувати ризики, проводити їх аналіз і оцінку, вибирати методи управління, розробляти й вживати заходи для зниження цих ризиків, контролювати й оцінювати результати впроваджуваних заходів.

Мета дослідження. Оскільки управління ризиками є складним, багатоаспектним процесом, метою дослідження є виявлення існуючих підходів до визначення заходів щодо аналізу та протидії ризикам, формулювання етапів процесу управління проектними ризиками.

Методики дослідження. Методичною базою дослідження є фундаментальні праці вітчизняних та зарубіжних вчених з питань управління ризиками, в тому числі й проектними.

Результати дослідження. Під проектним ризиком розуміють імовірність певного рівня втрат фірмою частини своїх ресурсів або недоотримання доходів, або появу додаткових витрат під час реалізації проекту [4]. У менеджера проекту зацікавленість викликає не тільки можливість настання несприятливих, а й сприятливих подій. Тому, якщо термін «ризик» вживають стосовно до проекту, то тут повинні бути розглянуті обидві можливості – збитків чи прибутку, що виникають із обставин невизначеності, пов'язаних з виконанням проекту. Досвідчений менеджер проекту намагається оцінити обставини невизначеності і міру їхнього позитивного чи негативного впливу на реалізацію проекту, а також те, чи є ці обставини невизначеності внутрішніми, а чи зовнішніми щодо проекту.

Обов'язковою умовою дієвої системи управління ризиками є дотримання певних принципів, основні з яких такі: усвідомлення прийняття ризиків; особиста відповідальність кожного учасника ризик-менеджменту; колегіальність і демократизм у групі спеціалістів, що займаються проблемами ризику; коректне формулювання мети управління ризиками та можливість впливу на ті характеристики ризиків, які сприяють досягненню мети; об'єктивність, достовірність, повнота й надійність інформації; охоплення управління ризиком усіх горизонтальних і вертикальних ієрархічних рівнів підприємства, органічний зв'язок усіх управлінських елементів підприємницького ризику (системний підхід); незалежність управління окремими ризиками; зіставленість рівня ризиків, що приймаються, з рівнем дохідності підприємства та його фінансовими можливостями; мінімізація спектра можливих ризиків та ступінь їх впливу; швидка реакція суб'єкта господарювання на внутрішні та зовнішні зміни, які виражаються в реалізації ризику; врахування фактору часу в управлінні ризиками; мінімізація витрат на організацію та здійснення ризик-менеджменту; інноваційний підхід до управління ризиками.

За РМВОК[®] процес управління ризиками проекту зазвичай включає виконання наступних процедур: планування управління ризиками (вибір підходів і планування діяльності по управлінню ризиками проекту); ідентифікація ризиків (визначення ризиків, здатних вплинути на проект, і документування їх характеристик); якісна оцінка ризиків (якісний аналіз ризиків і умов їх виникнення з метою визначення їх впливу на успіх проекту); кількісна оцінка (кількісний аналіз ймовірності виникнення і впливу наслідків ризиків на проект); планування реагування на ризики (визначення процедур і методів по послабленню негативних наслідків ризикових подій і використанню можливих переваг); моніторинг і контроль ризиків (моніторинг ризиків, визначення ризиків, що залишаються, виконання плану управління ризиками проекту та оцінка ефективності дій з мінімізації ризиків) [4].

За результатами аналізу запропонована така послідовність етапів процесу управління проектними ризиками:

1. Аналіз законодавчо-нормативної бази, існуючих методологій управління ризиками з метою вибору підходу, обґрунтування операцій та інструментів по управлінню ризиками проекту.
2. Виявлення потенційних ризиків, їх документальне оформлення, опис характеристик, формування реєстру ризиків.

3. Статистичне (експертне) опрацювання зібраних характеристик потенційних ризиків з метою їх ранжування, формування портфеля ризиків і матриці ймовірності.

4. Дослідження найбільш значущих видів ризику з точки зору їх впливу на вартісні, часові, якісні параметри окремих проектних робіт і усього проекту; оцінка наслідків сукупної дії ризиків на результати проекту; формування плану управління ризиками.

5. Виявлення, обґрунтування доцільності впровадження заходів із запобігання проектним ризикам та оцінка ефективності системи ризик-менеджменту.

6. Виконання запланованих дій з реагування на виникаючі або прогнозовані ризики (моніторинг реалізації проекту, своєчасне виявлення відхилень проектних параметрів від планових і реагування на них; коригування плану управління ризиками проекту).

Висновки. Вчасне виконання заходів з управління ризиками дозволяє мінімізувати втрати бюджету, часу, ресурсів і збільшує ймовірність успішного завершення проекту. Перспективами подальших досліджень питань управління проектними ризиками є обґрунтування інтегральної їх оцінки та надання рекомендацій щодо вибору методу запобігання або мінімізації ризику з урахуванням отриманої його інтегральної оцінки.

Перелік використаних джерел інформації

1. Дубровін, В. І. Прийняття рішень у процесі управління ризиками проектів [Текст] : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. : рек. МОНУ / В. І. Дубровін, В. М. Льовкін. – Запоріжжя : ЗНТУ, 2012. – 196 с.

2. Економічний ризик : методи оцінки та управління : навч. посібник / Т. А. Васильєва, С. В. Леонов, Я. М. Кривич та ін.; під заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. А. Васильєвої. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. – 208 с.

3. Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків : навч. посібник / Т. С. Клебанова, О. В. Мілов, С. В. Мілевський та ін. – Х. : ХНЕУ, 2010. – 264 с.

4. A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK® Guide) Fourth Edition. PMI, 2008. – Режим доступу: <http://www.pmi.org/publicctn /pmboktoc.htm>.